

advies
aan b&w

Sector	: Inwoners	Openbaar: ☒
Afdeling	: Werk, Inkomen en Zorgverlening	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	:	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er	: Ümügül Tasim Tel.: (0495) 575 898	
Portefeuillehouder(s)	: H.A. Litjens	Nummer B&W-advies: BW-005761

ONDERWERP

Notitie "Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013"

ADVIES

1. Besluiten de notitie "Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013" vast te stellen, waarin geadviseerd wordt om vooralsnog niet over te gaan tot het opleggen van de tegenprestatie, maar de uitkeringsgerechtigden stimuleren deel te nemen en bijdragen aan de samenleving door vrijwilligerswerk te verrichten.
2. Informeren van de raadsleden via de TILS-lijst.

TOELICHTINGRelatie met vorig voorstel:

Raadsvoorstel "Aanpassingen WWB 2012", besluit 14 december 2011.
Raadsvoorstel "Instemmen met het wijzigen van verordeningen in verband met aanscherping WWB en intrekken van de WIJ", besluit 18 april 2012.

Algemeen:

Vanaf 1 januari 2012, met het in werking treden van de aanscherpingen Wet werk en bijstand (Wwb), kunnen gemeenten bijstandsgerechtigden verplichten om onbeloond maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten. Dit is bedoeld als tegenprestatie voor het ontvangen van een uitkering.

In de raadsvergadering van 14 december 2011 is aangegeven dat er een voorstel zal worden gedaan met betrekking tot de tegenprestatie. Met de bijgevoegde notitie "Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013" wordt daar een invulling aan gegeven.

Weert, 19 april 2013		S		B	W	W	W	W
De directeur,		akkoord						
		bespreken						
Behandeling uiterlijk in college van 1 mei 2013								

Beslissing d.d.:

Akkoord met advies

Nummer: 3

01 MEI 2013

De secretaris

Totaal aantal pagina's: 3
Pagina 1

Argumenten:

Aan de tegenprestatie naar vermogen zijn een aantal juridische risico's voor de gemeente verbonden. Deze risico's zijn benoemd in de bijgevoegde notitie. Gelet op de risico's bij het opleggen van de tegenprestatie, nieuwe wetsvoorstellen (Participatiewet en Maatregelen WWB), de landelijke ervaringen met de tegenprestatie en de financiële consequenties lijkt ons het motiveren en stimuleren van vrijwilligerswerk op dit moment de meest eenvoudige en doelmatige optie om te bereiken dat de uitkeringsgerechtigde iets terug doet voor de maatschappij.

Voorgesteld wordt om de tegenprestatie vorm te geven met als uitgangspunt om personen - die nieuw instromen in de WWB en niet in aanmerking komen voor een regulier re-integratietraject - vooralsnog op vrijwillige basis deel te laten nemen en bijdragen aan de samenleving door vrijwilligerswerk te verrichten. Dit geldt ook voor de categorie 3 klanten die door allerlei zware belemmeringen een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Er wordt dus een eerste aanzet gemaakt om het instrument tegenprestatie in positieve zin in te zetten als middel om uitkeringsgerechtigden van Weert te betrekken bij de samenleving en mee te laten doen. Dit gebeurt op een wijze die vooralsnog zo weinig mogelijk risico's en uitvoeringskosten met zich meebrengt.

In bijgaande notitie "Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013" wordt dieper ingegaan op wat tegenprestatie is, aan welke voorwaarden voldaan moet worden om het in te voeren, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, aansprakelijkheid, verzekering en de mogelijke risico's. Tevens wordt in deze notitie ook aangegeven hoe de afdeling WIZ uitvoering geeft aan het re-integratiebeleid, welke instrumenten er per categorie klanten ingezet kunnen worden en de voorgestelde aanpak van de tegenprestatie.

Het Cliënten Platform Minima (CPM) heeft kennisgenomen van de bijgevoegde notitie "Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013". Het CPM beschouwt de maatregel om uitkeringsgerechtigden, die door allerlei belemmeringen vooralsnog een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt hebben, om op vrijwillige basis iets terug te doen voor hun uitkering als zeer positief. Dit met in achtneming van de volgende opmerking: de tegenprestatie moet beperkt zijn in omvang en tijdsduur en het proces moet na een jaar geëvalueerd worden. Bijgaand treft u het uitgebrachte advies van het CPM aan.

Kanttekeningen:

Met de invoering van de Participatiewet gaat de regering de bijstand activerender maken, zodat meer mensen aan de slag gaan, door te werken of door andere activiteiten te verrichten. Om dat doel te bereiken, wil de regering de bestaande ontheffingen van de arbeids- en re-integratieverplichtingen herzien en wordt de verplichting tot tegenprestatie naar vermogen sterker verankerd in de wet. Ook zal de regering de arbeidsverplichtingen aanscherpen en de duur en hoogte van de maatregel uniformeren bij het niet nakomen van deze verplichtingen. De afdeling WIZ zal de ontwikkelingen volgen en u tijdig hiervan op de hoogte brengen.

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

Bij de introductie van de tegenprestatie naar vermogen in de WWB is meerdere malen de vraag opgeworpen of deze niet in strijd is met internationale bepalingen met betrekking tot het verbod op dwangarbeid en verplichte arbeid (artikel 4 EVRM). In Weert leggen we de nadruk op stimuleren en activeren en minder op verplichten.

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGEN

Dit voorstel heeft geen financiële en personele gevolgen. De doelstelling is de tegenprestatie kostenneutraal in te voeren.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Zodra het beleid is vastgesteld worden de betrokken klanten en medewerkers daarvan op de hoogte gebracht.

Voor wie is dit advies van belang?:

- ❖ Organisaties/Instellingen
- ❖ Raadsleden
- ❖ Interne organisatie

Nadere specificatie: TILS-lijst

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

TILS-lijst

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

- ❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Kees Joosten, hoofd afdeling WIZ
Marianne van de Ven, teamleider Activering en Werk
Erwin Zweyffening, beleidsadviseur Inkomen
Mia Aerdts, financieel consulent Inwoners

Extern:

Cliënten Platform Minima Weert

BIJLAGEN

Openbaar:

Notitie "Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013".
Brief Cliënten Platform Minima Weert

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

Tegenprestatie naar vermogen Weert 2013

"Iedereen kan iets"

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Wat zijn de randvoorwaarden vanuit het RIJK?
2. Voor wie geldt de plicht tot tegenprestatie?
3. Wat zijn de risico's voor de gemeente?
4. Wat zijn de financiële consequenties?
5. Hoe is de huidige praktijk in Weert?
6. Hoe gaan we invulling geven aan tegenprestatie in Weert?

INLEIDING

Sinds 1 januari 2012 zijn gemeenten bevoegd een tegenprestatie naar vermogen te vragen binnen de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Dit betekent dat de colleges de bevoegdheid hebben om uitkeringsgerechtigden te verplichten om naar vermogen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten.

Het is aan de colleges te besluiten wel of geen gebruik te maken van deze bevoegdheid en de verplichting al dan niet op te leggen. Ook is het aan de colleges om te bepalen aan welke uitkeringsgerechtigden ze de tegenprestatie opleggen. Eveneens hebben de colleges de beleidsvrijheid om invulling te geven aan het type maatschappelijk nuttige werkzaamheden binnen hun gemeente.

In het raadsbesluit van 14 december 2011 (RAD-000572) is aangegeven dat er medio 2012 een voorstel wordt gedaan met betrekking tot de tegenprestatie. Met deze notitie wordt hier invulling aan gegeven.

Bij de uitwerking van de tegenprestatie is rekening gehouden met het wetsvoorstel Participatiewet (de beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2014). De regering zal de arbeidsverplichtingen en de verplichting tot tegenprestatie aanscherpen en de duur en hoogte van de maatregel uniformeren bij het niet nakomen van deze verplichtingen. Dit wordt geregeld in het nieuwe wetsvoorstel Maatregelen WWB dat in voorbereiding is en naar verwachting per 1 juli 2014 deel gaat uitmaken van de Participatiewet.

Iets terug doen voor de Weertse samenleving, in ruil voor de uitkering, is een zeer zinvolle activiteit. De samenleving heeft er baat bij. Met de tegenprestatie worden immers maatschappelijk nuttige werkzaamheden verricht die anders niet zouden worden gedaan. Bovendien draagt het leveren van een tegenprestatie bij aan de persoonlijke ontwikkeling en het netwerk van de betreffende uitkeringsgerechtigde. Het helpt niemand om (geïsoleerd) thuis op de bank te blijven zitten.

In paragraaf 1, 2 en 3 wordt eerst ingegaan op de juridische kaders: wat zijn de randvoorwaarden vanuit het Rijk, voor wie geldt de plicht tot tegenprestatie, wat zijn de risico's voor de gemeente. Hierbij zijn ook de landelijke ervaringen tot nu toe meegenomen. In paragraaf 4 zijn de financiële consequenties voor de gemeente opgenomen. Vervolgens wordt in paragraaf 5 een beeld geschetst van de huidige praktijk in Weert. In het laatste paragraaf wordt de Weertse invulling van de tegenprestatie toegelicht.

1. WAT ZIJN DE RANDVOORWAARDEN VANUIT HET RIJK?

De werkzaamheden in het kader van de tegenprestatie zijn bedoeld als tegenprestatie van uitkeringsgerechtigden die een beroep doen op de solidariteit van de samenleving. Dit is ook in het belang van de uitkeringsgerechtigde, omdat deze zo invulling geeft aan zijn maatschappelijke betrokkenheid.

De belangrijkste kenmerken van de werkzaamheden in het kader van tegenprestatie zijn:

- onbeloond;
- maatschappelijk nuttig;
- geen belemmering voor het accepteren van werk;
- geen belemmering voor de re-integratie gericht op arbeidsinschakeling;
- beperkt in omvang en tijdsduur;
- worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid in de organisatie waar ze worden verricht;
- leiden niet tot verdringing op de arbeidsmarkt;
- de bijstandsgerechtigde moet in staat zijn ze uit te voeren;
- de bijstandsgerechtigde is verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid en aansprakelijkheid.

2. VOOR WIE GELDT DE PLICHT TOT TEGENPRESTATIE?

Een uitkering op grond van de WWB is een minimum inkomensvoorziening voor mensen die geen werk en/of geen overige inkomsten hebben. De WWB is erop gericht om uitkeringsgerechtigden naar werk te begeleiden. Vanuit het doel om uitkeringsgerechtigden naar werk te begeleiden en uitkeringsonafhankelijk te maken, legt de gemeente arbeids- en re-integratieverplichtingen op (artikel 9 lid 1 onder a en b WWB).

Het kabinet heeft per 1 januari 2012 in de WWB uitkeringsgerechtigden, aanvullend op de bovengenoemde verplichtingen, ook de verplichting tot tegenprestatie opgelegd (artikel 9 lid 1 onder c WWB). Deze verplichting is in de wet als volgt geformuleerd:

"naar vermogen door het college opgedragen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten die worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt"

De plicht tot tegenprestatie geldt voor iedereen met een uitkering van de gemeente. Een tegenprestatie kan dus opgedragen worden aan klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar ook aan klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het belangrijkste en hoogste doel is en blijft gericht op de kortste weg naar werk. Van alle bijstandsgerechtigden met een perspectief op werk wordt verwacht dat ze actief meewerken aan re-integratie gericht op de kortste weg naar betaald werk. Indien een tegenprestatie wordt verlangd van een persoon met een korte afstand tot de arbeidsmarkt mag het accepteren van werk of de re-integratie niet in de weg staan.

Voor uitkeringsgerechtigden zonder actueel perspectief op werk is participeren in de maatschappij belangrijk. Dit kan in de vorm van vrijwilligerswerk, participatieplaats of tegenprestatie. Het doel daarbij is om de klant naar

vermogen te laten participeren in de maatschappij, nuttig bezig te zijn of iets terugdoen voor de uitkering.

3. WAT ZIJN DE RISICO'S VOOR DE GEMEENTE?

Er kleven diverse risico's aan het opleggen van een tegenprestatie:

- - De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade die een uitkeringsgerechtigde lijdt of toebrengt aan derden tijdens het uitoefenen van de werkzaamheden.
- Loon kan gevorderd worden als de gemeente de bijstand niet toekent of later terugvordert. Dit is bijvoorbeeld het geval als de uitkeringsgerechtigde een voorliggende voorziening blijkt te hebben of als een fraude is gepleegd.
- Het opleggen van de verplichting is volgens de Raad van State mogelijk in strijd met internationale verdragen, zoals artikel 4 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). In dit artikel is het verbod van slavernij en dwangarbeid geregeld. Het kabinet is overigens van mening dat hiervan geen sprake is.

Ook zal het college bij het opdragen van een tegenprestatie goed moeten letten op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dit betekent:

- Onderzoeken of de uitkeringsgerechtigde in staat is om de werkzaamheden te verrichten (zorgvuldige voorbereiding). De gemeente zal daarom voordat ze de plicht oplegt hierover met de betrokkene moeten overleggen en indien nodig (medisch) advies moeten inwinnen bij derden. Het gaat immers om een tegenprestatie naar vermogen.
- Aannemelijk maken in de beschikking dat de werkzaamheden voldoen aan de daaraan gestelde eisen (motiveringsplicht).
- De verplichting niet opleggen met een ander doel dan het verlangen van een tegenprestatie voor de bijstand. De gemeente mag de verplichting dus niet opleggen om iemand te straffen (verbod van détournement de pouvoir).

Vanwege de bovengenoemde risico's nemen veel gemeenten een afwachtende houding aan ten aanzien van de invoering van de tegenprestatie. De gemeenten die zeggen wel uitvoering te geven aan de tegenprestatie, doen dit over het algemeen op een wijze waarbij 'iets terug doen voor de maatschappij' wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld door middel van vrijwilligerswerk.

4. WAT ZIJN DE FINANCIËLE CONSEQUENTIES?

Er wordt door het Rijk vanuit gegaan dat gemeenten de organisatie rondom de tegenprestatie kunnen opnemen binnen de reguliere taken van de uitvoeringsorganisatie en dat dit niet leidt tot extra inzet van middelen en geen extra belasting voor de uitvoering.

Uitgaande van de wettelijk opgestelde randvoorwaarden en activiteiten die nodig zijn om invoering van de tegenprestatie vorm te geven, stellen we dat dit zeker wel - in tegenstelling tot wat het Rijk stelt - een extra en ander soort inzet van de uitvoering vergt. De organisatie in de praktijk heeft een zorgvuldige voorbereiding en er moeten verschillende activiteiten geregeld worden die thans niet tot de reguliere uitvoeringstaken horen.

De verplichting tot een tegenprestatie vervangt de arbeids – en re-integratieverplichting niet. De tegenprestatie mag de re-integratie van de uitkeringsgerechtigde niet in de weg staan en wordt daardoor aanvullend opgelegd. Het opdragen van een tegenprestatie aan uitkeringsgerechtigden betekent extra uitvoeringstaken voor de gemeente, zonder dat de uitvoeringskosten gecompenseerd worden in het gemeentefonds. De extra uitvoeringstaken bestaan uit:

- a. afweging tot het opleggen van de verplichting;
- b. het bijhouden van een aparte administratie;
- c. het selecteren van geschikte kandidaten en werkzaamheden;
- d. het verzorgen van benodigde begeleiding bij de uitvoering van de werkzaamheden;
- e. de controle of de verplichting is nagekomen;
- f. het handhaven van de verplichting.

Het organiseren van werkzaamheden brengt ook extra werk en kosten met zich mee voor de gemeente. Deze kosten kunnen niet gefinancierd worden uit het Participatiebudget dat het Rijk aan de gemeente ter uitvoering van re-integratie ter beschikking stelt. De hoogte van de kosten zullen afhankelijk zijn van de wijze waarop de werkzaamheden worden verricht.

5. HOE IS DE HUIDIGE PRAKTIJK IN WEERT?

Het uitgangspunt van het Weertse re-integratiebeleid is dat iedereen zich tot het uiterste moet inspannen om betaald werk te verkrijgen en te behouden of te werken aan zijn re-integratie om zijn afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen.

Conform de Re-integratieverordening Weert 2012 ligt de prioriteit bij uitkeringsgerechtigden met arbeidsperspectief. Vanuit de beperkter wordende middelen en de keuze voor arbeidsparticipatie als hoogste doel is het gerechtvaardigd om vooral te investeren in uitkeringsgerechtigden die kans maken op een betaalde baan.

Bij het bieden van ondersteuning bij arbeidsinschakeling maken we onderscheid tussen drie categorieën:

- categorie 1: personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt
- categorie 2: personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt
- categorie 3: personen met een (vooralsnog) onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt.

De uitkeringsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt (categorie 1) die door conjuncturele ontwikkelingen werkloos zijn geworden en over goede (start)kwalificaties en passende werkervaring beschikken worden niet actief ondersteund. Dit wil zeggen, voor deze groep worden geen re-integratie-instrumenten ingezet. Zij zijn zelfraadzaam en van hen wordt verwacht dat ze in staat zijn om op eigen kracht werk te vinden.

Voor klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (categorie 2), worden passende re-integratie-instrumenten ingezet. We hebben een behoorlijk pakket aan re-integratie-instrumenten voor deze groep. Denk bijvoorbeeld aan jobhunting, gesubsidieerd werk, proefplaatsing, werkervaringsplaats, scholing of arbeidsactivering. Vrijwilligerswerk promoten we niet actief bij deze categorie omdat het vinden van een regulier werk altijd prioriteit heeft. Het uitvoeren van

vrijwilligerswerk kan voor deze groep eventueel wel een onderdeel vormen van het re-integratietraject.

Van iedere klant wordt inzet, motivatie en medewerking verwacht. De consulenten Activering en Werk van de afdeling WIZ volgen de klanten en bezien of de verplichtingen worden nagekomen. Aan de klant die niet meewerkt aan zijn verplichtingen, wordt een maatregel opgelegd op grond van de Maatregelenverordening.

De uitkeringsgerechtigden met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt (categorie 3) hebben vaak te maken met aanzienlijke fysieke, psychische of sociale belemmeringen. Voor deze groep is regulier werk en/of re-integratietraject (nog) niet mogelijk. Het accent voor deze groep ligt met name op doorverwijzen naar de bestaande hulpverlenende instanties. Een deel van deze doelgroep verricht al vrijwilligerswerk. Op dit moment zijn er 29 klanten die een vorm van vrijwilligerswerk doen en daarmee maximaal belast zijn.

Intergemeentelijke samenwerking Weert, Nederweert en Risse Groep

Op 29 januari 2013 heeft het college ingestemd met het Plan van aanpak intergemeentelijke samenwerking Weert, Nederweert en Risse Groep. Deze intergemeentelijke samenwerking is op 1 april 2013 van start gegaan, onder de naam Werk.Kom. In het Plan van aanpak zijn doelgroepen genoemd die begeleid gaan worden door de medewerkers van Werk.Kom. Concreet gaat het hier om klanten uit categorie 1, 2 en jongeren tot 27 jaar. Het doel is het plaatsen van deze klanten bij werkgevers. Voordat een klant bij een werkgever aan de slag gaat kan het nodig zijn één of meerdere instrumenten, zoals testen en onderzoek, scholing of workfirst, in te zetten.

Conform de afspraken uit de geldende re-integratieverordeningen bij de gemeente Weert en Nederweert worden klanten uit categorie 3 niet meegenomen in Werk.Kom.

6. HOE GAAN WE INVULLING GEVEN AAN TEGENPRESTATIE IN WEERT?

Gelet op het huidige Weertse re-integratiebeleid, de afspraken met Werk.Kom, de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2014 en de mogelijke risico's (zowel juridisch als financieel) voor de gemeente willen we de tegenprestatie inzetten op vrijwillige basis bij uitkeringsgerechtigden zonder actueel arbeidsmarktperspectief (categorie 3). Bij deze groep zou maatschappelijke activiteit, eventueel naast een therapeutisch, medisch of hulpverleningstraject, zinvol kunnen zijn in het kader van participatiebevordering, maatschappelijke betrokkenheid en het voorkomen van sociaal isolement. Uiteraard zal zorgvuldig bekeken moeten worden of de werkzaamheden binnen het vermogen van de klant liggen om deze uit te voeren.

We kiezen dus vooralsnog voor de stimulerende variant. De voordelen van deze variant zijn:

- Uitvoeringskosten en extra taken blijven binnen de huidige taken van re-integratie;
- Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande netwerken;
- Er speelt geen juridische discussie rondom verplichte arbeid in de Europese regelgeving;
- Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd; maatschappelijke en vrijwilligersorganisaties hebben te maken met gemotiveerde medewerkers;

- De werkzaamheden kunnen bijdragen aan re-integratie, waardoor de aard, de omvang en duur van werkzaamheden gevarieerder en langduriger kan zijn dan bij de verplichting tot een tegenprestatie.

De ervaringen in 2013 willen we eind 2013 evalueren. Op basis daarvan en de nadere kaderstelling vanuit het Rijk in 2014 (invoering Participatiewet) zullen we bezien of er nog aanvullend beleid voor een tegenprestatie ontwikkeld kan/moet worden.

Hoe pakken we dit in de praktijk aan?

We willen het instrument tegenprestatie/vrijwilligerswerk enerzijds inzetten bij klanten die nieuw instromen in de WWB waarvoor regulier werk en/of re-integratie (nog) niet mogelijk is (categorie 3).

Anderzijds worden de komende maanden de zogenaamde "zorgklanten" geherprofileerd. Dit zijn klanten die nog niet in beeld zijn bij Activering en Werk (wel in beeld bij het team Inkomen) en ook niet ingedeeld zijn in categorieën. Het gaat hier om ongeveer 350 klanten. Zo krijgen we het hele uitkeringsbestand in beeld en wordt het bestaande bestand doorgelicht op klanten die nog iets in het kader van een tegenprestatie zouden kunnen doen.

Bij het zelfredzaam maken van de klant hoort ook zelf bedenken wat hij of zij als vrijwilligerswerk kan doen. Dit past ook in de bredere context van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de kanteling. De tegenprestatie kan bijvoorbeeld bestaan uit activiteiten in een buurthuis, een speeltuin, een vereniging waar de klant lid is, werkzaamheden op de school van de kinderen of koffieschenken in een verpleegtehuis. De consultants Activering en Werk spelen hier een belangrijke rol bij. Zij hebben een coachende rol en zorgen ervoor dat klanten meedoen in de samenleving en op deze manier een bijdrage leveren aan de maatschappij. Mocht het de klant zelf niet lukken om vrijwilligerswerk te vinden, dan wordt er samen met de consultant en ketenpartners gezocht naar geschikte activiteiten. Ook zal er gebruik worden gemaakt van de lokale sociale infrastructuur, bijvoorbeeld Vrijwilligerscentrale en netwerken.